

ಅಧ್ಯಾಯ ೧೩ ನೃತ್ಯದೊಂದಿಗೆ ಇರುವ ಅಡೆತಡೆಗಳನ್ನು ಮುರಿಯುವುದು

ನೃತ್ಯದಲ್ಲಿ, ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಅವರ ಲಿಂಗವನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ ಒಬ್ಬರೇ ನರ್ತಕರು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅನೇಕ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ನೃತ್ಯ ಪ್ರದರ್ಶನಗಳಲ್ಲಿ, ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಪುರುಷರೇ ಮಹಿಳೆಯರ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಭಕ್ತಿ ಚಳುವಳಿ

ಸುಮಾರು ಕ್ರಿ. ಶ. ಆರನೇ ಅಥವಾ ಏಳನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ಭಕ್ತಿ ಚಳುವಳಿಯು ನಮ್ಮ ಇಂದಿನ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ನೃತ್ಯಗಳ ಬೇರುಗಳನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುವ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ನೃತ್ಯ ಪ್ರಕಾರಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿತು.

ಭಕ್ತಿ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ನೃತ್ಯಗಾರರು ದೇವಾಲಯದೊಳಗಿನ ಪೂಜಾ ಆಚರಣೆಗಳ ಭಾಗವಾದರು. ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ದೇವದಾಸಿಗಳು ಮತ್ತು ತೇವದಿಚಿಗಳು ಹಾಗೂ ಒಡಿಶಾದ ಮಹಾರಿಗಳು ನೇರವಾಗಿ ದೇವಾಲಯದ ಒಳಗೆ ದೇವರಿಗೆ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದರು.

ಒಳ ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ಅಸ್ಸಾಂನ ಸತ್ತಾರಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣದ ಭಾಗವತರುಗಳಲ್ಲಿ ಧಾರ್ಮಿಕ ನೃತ್ಯದ ಮೂಲಕ ನಡೆಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಉತ್ತರದ ಕಥಾಕರ್ತೃಗಳಲ್ಲಿ ಜನರ ನೈತಿಕ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು

0680CH13

ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಶಿವನ ತಾಂಡವವನ್ನು ಹೊಗಳುತ್ತಾ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಾ ಮತ್ತು ಅಭಿನಯಿಸುತ್ತಾರೆ. ಭಕ್ತಿ ಚಳುವಳಿಗಳ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯು ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಿಗೆ ಸುಲಭವಾಗಿ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಗೋಟಿಪುವಾ ನೃತ್ಯ

ಗೋಟಿಪುವಾ ನೃತ್ಯ ಕಲಿಯುತ್ತಿರುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು

ಅರ್ಧನಾರೀಶ್ವರ

ಉದಾಹರಣೆಗಳು

ಗೊಟಿಪುವಾ ನೃತ್ಯ

ಮೂಲತಃ ಒಡಿಶಾದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಗೊಟಿಪುವಾ ನೃತ್ಯದ ವೀಡಿಯೋವನ್ನು (ಯೂಟ್ಯೂಬ್‌ನಲ್ಲಿ) ನೋಡಿ.

ಭಗವಾನ್ ಜಗನ್ನಾಥನ ಸ್ತುತಿಯಲ್ಲಿ ಮಹರಿಗಳು ಇದನ್ನು ದೇವಾಲಯದ ಒಳಗೆ ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿ ಗೊಟಿಪುವಾಗಳು, ಚಿಕ್ಕ ಹುಡುಗರು ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಪ್ರದರ್ಶನಕ್ಕಾಗಿ ನೃತ್ಯ ಮಾಡಿದರು.

ಇಲ್ಲಿ, ಚಿಕ್ಕ ಹುಡುಗರು ಹುಡುಗಿಯರಂತೆ ವೇಷ ಧರಿಸುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಚಮತ್ಕಾರಿಕ- (acrobatic) ಕುಣಿತಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂಯೋಜಿತ ನೃತ್ಯಗಳನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಅರ್ಧನಾರೀಶ್ವರ ನೃತ್ಯ

ಚಿತ್ರಪಟ್ಟದಲ್ಲಿ, ನೀವು ಶಿವ ಮತ್ತು ಪಾರ್ವತಿ ದೇವಿಯನ್ನು ಒಂದೇ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಅರ್ಧನಾರೀಶ್ವರ ನೃತ್ಯದ ಪ್ರಸಾಧನ-(make-up) ದಲ್ಲಿ ನೋಡಬಹುದು.

ಚಟುವಟಿಕೆ ೧: ಯೂನಿಕ್ ಲೋಕ ನೃತ್ಯದ ವೀಡಿಯೋಗಳನ್ನು ವೀಕ್ಷಿಸಿ

ಅನನ್ಯ ಭಂಗಿಗಳು, ಸನ್ನೆಗಳು, ನಡೆಯುವ ವಿಧಾನಗಳು, ಹೆಜ್ಜೆಗಳು, ವೇಷಭೂಷಣಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಗೀತದೊಂದಿಗೆ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಲಾಗುವ ವಿವಿಧ ಲೋಕ ನೃತ್ಯಗಳ ವೀಡಿಯೋಗಳನ್ನು ವೀಕ್ಷಿಸಿ.

ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಲಾವಾಣಿ (ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಸ್ತ್ರೀ ರೂಪ)

ಪಶ್ಚಿಮ ಬಂಗಾಳದ ಪುರುಲಿಯಾ ಛಾವು ಮೂಲತಃ ಪುರುಷರು ಮಾತ್ರ ಪ್ರದರ್ಶಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಕರ್ನಾಟಕದ ಯಕ್ಷಗಾನ

ಈಗ, ನೀವು ಲಾವಣಿ ಮತ್ತು ಛಾಪು ಎರಡೂ ಕಣಿತದ ಹೆಜ್ಜೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬಹುದು.

ಮೋಹಿನಿಯಾಟ್ಟಂ (ಈ ಹಿಂದೆ ಮಹಿಳೆಯರು ಮಾತ್ರ ಪ್ರದರ್ಶಿಸುತ್ತಿದ್ದರು), ಕಥಕ್ಕಳಿ ಮತ್ತು ಯಕ್ಷಗಾನ (ಈ ಹಿಂದೆ ಪುರುಷರು ಮಾತ್ರ ಪ್ರದರ್ಶಿಸುತ್ತಿದ್ದರು) ಮುಂತಾದ ನೃತ್ಯಗಳು ಆಧುನಿಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗ ನಿರ್ಬಂಧಗಳನ್ನು

ತೆಗೆದುಹಾಕುವ ಮೂಲಕ ತೀವ್ರ ಪರಿವರ್ತನೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿವೆ.

ನೃತ್ಯದಲ್ಲಿ, ಈ ನಿಲುವು ಭಂಗಿ ಮತ್ತು ನಡಿಗೆಗಳು ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾಗಿ ಸೀಮಿತವಾಗಿಲ್ಲ, ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸುವುದು ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ. ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಲಿಂಗ ಮಾನದಂಡಗಳನ್ನು ಮುರಿದು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಲು ನರ್ತಕರು ಆಗಾಗ್ಗೆ ವಿವಿಧ ಶೈಲಿಗಳ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಈಗ, ನೀವು ನಿಮ್ಮ ಪ್ರದೇಶದ ನೃತ್ಯ ಪ್ರಕಾರಗಳ ಹೆಜ್ಜೆಗಳನ್ನು ಕಲಿಯಬೇಕಾದ ಹಂತಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದೀರಿ.

ಚಟುವಟಿಕೆ ೨: ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕುವುದು ಲೋಕ ನೃತ್ಯ

ನಾವು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ ಹೆಜ್ಜೆಗಳನ್ನು ಅಗತ್ಯವಾದ ಬಾಗುವಿಕೆಯೊಂದಿಗೆ, ಹುರುಪಿನ ಅಥವಾ ಸೌಮ್ಯ ಕುಣಿತದ ಚಲನೆಗಳ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡೋಣ.

ಲಾವಣಿ ಮತ್ತು ಭಾಂಗ್ರಾ, ಎರಡೂ ನೃತ್ಯ ಪ್ರಕಾರಗಳನ್ನು ಹುಡುಗಿಯರು ಮತ್ತು ಹುಡುಗರು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಬಹುದು.

ಈ ನೃತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸುವ ತೋಳು ಮತ್ತು ಕೈ ಸನ್ನೆಗಳನ್ನು ಅನ್ವೇಷಿಸಿ.

ಚಟುವಟಿಕೆ ೩: ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ ವರ್ಕ್

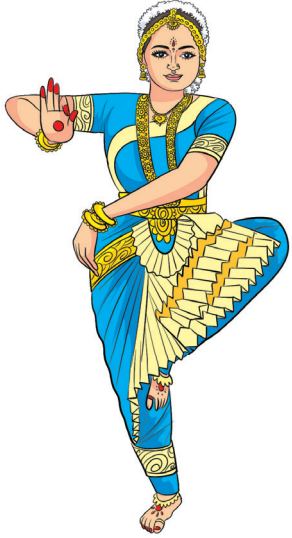
ಜೋಗತಿ ಮಂಜಮ್ಮ ಲಿಂಗ ಅಸ್ಮಿತೆಯ ಅಡತಡೆಗಳನ್ನು ಮುರಿಯುವ ಮೂಲಕ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಜೋಗತಿ ನೃತ್ಯದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿದ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಹೊಂದಿದವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವಳ ಬಗ್ಗೆ ಇನ್ನಷ್ಟು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಿ ಮತ್ತು ಅವಳ ಚಿತ್ರಗಳೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ ವರ್ಕ್ ಅನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತಪಡಿಸಿ. ಯೋಜನೆಯ ಚೌಕಟ್ಟು - ಬಾಲ್ಯದ ಸ್ವಾರ್ಥಿದಾಯಕ ಕಥೆ (ಏನಾದರೂ ಇದ್ದರೆ), ಕಲಿಕೆಯ ಅನುಭವಗಳು, ಸಾಧನೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಹಯೋಗಗಳು.

© NCERT
not to be republished

ಆಯತಾಕಾರದ ಆಕಾರ

ತ್ರಿಕೋನಾಕಾರದ ಆಕಾರ

ನೃತ್ಯ, ಆಕಾರಗಳು ಮತ್ತು ತಾಳ

ಗಣಿತ ಮತ್ತು ನೃತ್ಯ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಪೂರಕವಾಗಿವೆ.

ನಾವು ನೃತ್ಯದ ಮೂಲಕ ರೇಖಾಗಣಿತದ ಆಕಾರಗಳನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಬಹುದು. ನೃತ್ಯವು ಗಣಿತ ಕ್ರಮದ ಲಯದಲ್ಲಿ ರೇಖಾಗಣಿತದ ಭಂಗಿಗಳು ಮತ್ತು ಚಲನೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ನೃತ್ಯ ಸಂಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ರಚನೆಗಾಗಿ ನಾವು ವಿವಿಧ ರೇಖಾಗಣಿತದ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಬಳಸಬಹುದು. ಲಯ ಮತ್ತು ತಾಳಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಅಂಕಗಣಿತದ ಮಾದರಿಗಳಾಗಿವೆ.

ಮುಂದಿನ ಚಟುವಟಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಇವುಗಳನ್ನು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ.

ಚಟುವಟಿಕೆ ೪: ನೃತ್ಯ ಮತ್ತು ರೇಖಾಗಣಿತ ಆಕಾರಗಳು

ಒಂದು ನೃತ್ಯದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ವಿಭಿನ್ನ ರೇಖಾಗಣಿತದ ಆಕಾರಗಳನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಬಹುದು?

ವಿಭಿನ್ನ ಆಕಾರಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುವ ನೃತ್ಯಗಾರರು

ತ್ರಿಕೋನ, ವೃತ್ತ, ಚೌಕ, ಆಯತಾಕಾರ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಕೈಗಳು, ತೋಳುಗಳು ಮತ್ತು ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ರಚಿಸಬಹುದು.

ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ರೇಖಾಗಣಿತದ ಚಲನೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ ಮತ್ತು ಚರ್ಚಿಸಿ.

ಚಟುವಟಿಕೆ ೫: ಲಯಬದ್ಧ ರೇಖಾಗಣಿತ

ಈಗ, ಹಿಂದಿನ ಚಟುವಟಿಕೆಯ ಎಲ್ಲಾ ಅಂಶಗಳನ್ನು (ತೋಳುಗಳು, ಕೈಗಳು, ಕಾಲುಗಳು) ಸಂಯೋಜಿಸಿ ಮತ್ತು ಲಯದ ಮತ್ತೊಂದು ಅಂಶವನ್ನು ಸೇರಿಸುವಾಗ ವಿವಿಧ ರೇಖಾಗಣಿತದ ಆಕಾರಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ.

ತಾಳಗಳು ವಿಭಿನ್ನ ಕ್ರಮಪಲ್ಲಟನೆಗಳು ಮತ್ತು ಲಯಬದ್ಧ ಘಟಕಗಳ ಸಂಯೋಜನೆಗಳಾಗಿವೆ.

ಗುಂಪುಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ಮತ್ತು ವಿವಿಧ ರೇಖಾಗಣಿತ ಮಾದರಿಗಳು ಅಥವಾ ರಚನೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲು ವಿಭಿನ್ನ ಅಂಕಗಣಿತ ಲಯ ಸಂಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ.

ಉದಾಹರಣೆಗಳು

- ೧ ಬೀಟ್ಸ್ + ೧ ಬೀಟ್ಸ್ = ೪ ಬೀಟ್ಸ್
- ೧ ಬೀಟ್ಸ್ + ೨ ಬೀಟ್ಸ್ = ೫ ಬೀಟ್ಸ್
- ೧ ಬೀಟ್ಸ್ + ೪ ಬೀಟ್ಸ್ = ೬ ಬೀಟ್ಸ್
- ೨ ಬೀಟ್ಸ್ + ೨ ಬೀಟ್ಸ್ = ೬ ಬೀಟ್ಸ್
- ೨ ಬೀಟ್ಸ್ + ೪ ಬೀಟ್ಸ್ = ೭ ಬೀಟ್ಸ್

ಅಂತಹ ಚಲನೆಗಳ ಮೂಲಕ ಹೋಗಿ ಮತ್ತು ಅಂತಹ ಚಲನೆಗಳು ಸದರಿ ಕ್ರಿಯೆಗೆ ಹೇಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಿ.

